

15 februar 2019
Side 1 af 20

KROP OG BEVÆGELSE

Evaluering af projektet
Krop og Bevægelse 0-6 år

BØRN OG UNGE
Pædagogisk afdeling
Aarhus Kommune

Fællesfunktionen, Sektion 2
Grøndalsvej 2
8260 Viby J

Direkte telefon: 51 57 51 00

Direkte e-mail:
kali@aarhus.dk

Sagsbehandler:
Projektleder
Katrine Lindgaard

Indholdsfortegnelse

15 februar 2019
Side 2 af 20

1 Baggrund for projektet	3
2 Projektet Krop og Bevægelse 0-6 år	4
2.2 Formål og målgruppe	4
2.3 Mål	4
2.4 Metode	5
3 Implementering og tilslutning til projektet	6
4 Evaluering af indsatsen	7
4.1 Metodiske og faglige antagelser	7
4.2 Implementeringsforhold	8
5 Effekt for det pædagogiske personale	8
5.1 Evaluering af Uddannelsen til Krop- og Bevægelsesvejleder	9
5.2 Evaluering af Læringsforløbet til Krop- og Bevægelsesassistent	10
5.3 Evaluering af de tilpassede assistentforløb til dagplejen	11
5.4 Samlede konklusion	12
6 Effekt i børnegruppen	13
6.1 Motorisk udfordrede børn og antal prøvehandlinger	13
7 Evaluering af Rambøll Motorik	14
7.1 Anvendelse og vurdering af redskabet	14
7.2 Interview med ledelsen	14
7.3 Konklusion	16
8 Perspektiver ift. projektets fremtid	17
8.1 Forslag til en permanentgørelse af indsatsen	17
8.2 Øvrige opmærksomhedspunkter	18
9 Organisatorisk læring	18
9.1 Afledte effekter	19
10 Litteraturliste	19

15 februar 2019
Side 3 af 20

1 Baggrund for projektet

Undersøgelser viser, at der er en tydelig sammenhæng mellem børns motoriske udvikling og deres indlæring, koncentration og aktivitetsniveau (Ericsson & Karlsson, 2014). Gode motoriske kompetencer har betydning for barnets selvfølelse og for barnets deltagelse i sociale sammenhænge og styrker barnets forudsætninger for at være fysisk aktiv.¹ Den motoriske indsats i Børn og Unge har dermed som mål at udvikle børnenes motoriske færdigheder, så de får det bedste fundament for læring, udvikling, sundhed og trivsel.²

Investeringen i Krop og Bevægelse 0-6 år begrundes blandt andet i følgende:

- Gode motoriske færdigheder har betydning for børnenes lyst til bevægelse og fysisk aktivitet, som igen har positiv betydning for børns selvværd og sociale kompetencer (Østergaard, 2008)
- Tidlige indsatser er en gevinst både for den enkelte og for samfundet. Det vigtige er, at man allerede i en tidlig alder arbejder med at styrke børnenes udvikling af både kognitive og ikke-kognitive færdigheder. (Heckman, 2001, 2006)
- Jo mere kompetente børn føler sig på det motoriske område, jo større sandsynlighed er der for, at børnene senere i livet vælger fysiske fritidsaktiviteter.³
- Beherskelse af fundamentale motoriske færdigheder er gavnlig for kognition og præstation i skolen hos børn og unge. (Ericsson & Karlsson, 2014)
- Forældrene er den vigtigste ressource i forhold til barnets udvikling og trivsel. (Taggart, 2015)

Jo mere kompetente børn føler sig på det motoriske område, jo større sandsynlighed er der for, at børnene senere i livet vælger fysiske fritidsaktiviteter. Det er vigtigt, da vi ved, hvilken betydning en fysisk aktiv livsstil har for børn, unge og voksnes sundhed og trivsel.

Det er derfor afgørende, hvilken bevægelseskultur barnet oplever både i institutionen og i hjemmet. Oplevelser af flow og self-efficacy i forbindelse med bevægelse, tilpas udfordrende, varierende og motiverende fysiske udfoldelsesmuligheder er vigtige for, at barnet har mulighed for at udvikle sine motoriske kompetencer.

---

¹ Uddrag fra Antologi fra sundhedsstyrelsen, Motorik, fysisk aktivitet og stillesiddende tid hos 0-6-årige børn © Sundhedsstyrelsen, 2016.

<https://sundhedsstyrelsen.dk/~media/98FE88553AE34B24A6050871AB6196F3.ashx>

² Børn, unge og fysisk aktivitet – en konsensuskonference (2016)

https://www.holdspil.ku.dk/nyheder/2016/nye-anbefalinger-paa-vej-om-boern-og-fysisk-aktivitet/Konsensush_fte.pdf

³ Sundhedsstyrelsen, 2016.

<https://sundhedsstyrelsen.dk/~media/98FE88553AE34B24A6050871AB6196F3.ashx>

Indsatsen orienterer sig imod at involvere forældrene som en aktiv ressource i barnets udvikling. Det pædagogiske personale undervises i at vejlede forældrene med ideer til selv at kunne støtte eget barn motorisk. Både dansk og international forskning viser, at forældres stimulering af barnet i hjemmet samt hjemmelæringsmiljøet generelt har stor betydning for, hvordan børnene klarer sig senere i livet. (Taggart, 2015)

15 februar 2019
Side 4 af 20

Erfaringer fra aarhusianske dagtilbud bekræfter, at efteruddannelse og opkvalificering inden for arbejdet med bevægelse, motorik og sansemotorik kan bidrage til en styrket praksis, der løfter kvaliteten og sikrer en øget professionalitet.

2 Projektet Krop og Bevægelse 0-6 år

Projektet *Krop og Bevægelse 0-6 år* er en del af Børn og Unges organisationsudviklingsprogram i tidlige og forebyggende indsatser.

2.2 Formål og målgruppe

Formålet med indsatsen er at styrke børns mulighed for bevægelse, herunder at de præsenteres for et motorisk udviklende miljø. Indsatsen rettes både mod det enkelte barn, børnegruppen, det pædagogiske personale, forældre og de institutionelle rammer. Krop og Bevægelse er målrettet børn i alderen 0-6 år i Aarhus Kommune og er igangsat for at højne arbejdet med læreplanstemaet Krop og Bevægelse, herunder det motoriske og sansemotoriske arbejde i både dagplejen, vuggestuer og børnehaver.

2.3 Mål

Mål for det pædagogiske personale:

- Oplever øget handlekompetence i arbejdet med læreplansteamet Krop og Bevægelse, herunder motorik og sansemotorik
- Har god opsporingspraksis - videnbaseret
- Har kompetencer inden for vejledning af kolleger
- Arbejder mere systematisk med bevægelse, motorik og sansemotorik i hele dagtilbuddet og på tværs i kommunen
- Har kompetencer til vejledning og inddragelse af forældre omkring børn med motoriske vanskeligheder.

Mål for forældre:

- Gennem det pædagogiske personale får viden om og handlekompetencer til at forstå og arbejde med motorik og sansemotorik
- Samarbejder med dagtilbuddet om læreplanstemaet Krop og Bevægelse, herunder motorik og sansemotorik
- Træner/øver med de børn, der har motoriske udfordringer - i fritiden og i hjemmet.

15 februar 2019
Side 5 af 20

Mål for børnene:

- Bevæger sig mere, oplever større bevægeglæde og er mere selvhjulpne.
- Stimuleres motorisk og sansemotorisk med en målrettet indsats
- Reduceret antal af børn med motoriske udfordringer ved skolestart
- Bliver så motorisk kompetente, som de kan.

2.4 Metode

Læringsforløbene indeholder en vekslen mellem teoretisk undervisning, refleksion og arbejde med egen praksis. Undervisningen bygger på en aktionslæringstilgang; reflekteret læring i fællesskab, som er en systematisk metode til organisations- og kompetenceudvikling. Deltagerne lærer med afsæt i deres daglige praksis, samtidig med at de udvikler praksis i kraft af læringen. (Pedler, 2010).

Uddannelse til Krop- og Bevægelsesvejledere:

Det er primært pædagoger, der bliver uddannet vejledere. Uddannelsen til Krop- og Bevægelsesvejleder består af 20 undervisningsdage fordelt over 6 måneder og dertil 7 hjemmeopgaver i perioderne mellem undervisningsdage.

Læringsforløb til Krop- og Bevægelsesassistenter:

Uddannelsesforløbet til at blive Krop- og Bevægelsesassistent er henvendt til pædagogiske assistenter, medhjælpere og dagplejere og består af 5 dages undervisning med to hjemmeopgaver.

Assistentforløb tilpasset dagplejen:

Det blev tidligt konstateret, at personale fra dagplejen ikke søgte forløbet for Krop og Bevægelsesassistenter. Derfor udviklede arbejdsgruppen i samarbejde med Skovvangens Dagtilbud en model (med inspiration fra forløbet "Attraktiv Dagpleje"), hvor dagplejen fik mulighed for deltagelse ved både teoretiske oplæg og besøg i legestuerne med fokus på aktionslæring og praksisudvikling.

15 februar 2019
Side 6 af 20

De kommende Krop- og Bevægelsesvejledere og -assistenter skal være kropsligt aktive rollemodeller for børnene, så en del af undervisningen er også at udvikle og afprøve aktiviteter

3 Implementering og tilslutning til projektet

Pilotprojekter:	Antal deltagere	Status
Udd. af Krop- og Bevægelsesvejl. (KOB)	26 deltagere	Afsluttet
Læringsforløb til assistent (KOBA)	26 deltagere	Afsluttet
Assistentforløb tilpasset dagplejen	42 deltagere	Afsluttet
Skovvangens Dagpleje		Afsluttet

Afsluttede og igangværende forløb:

Forløb	Antal deltagere	Status
KOB Hold 2	26 deltagere	Afsluttet
KOB Hold 3	26 deltagere	Afsluttet
KOB Hold 4	28 deltagere	Afsluttet
KOB Hold 5	28 deltagere	Afsluttet
KOBA Hold 2	28 deltagere	Afsluttet
KOBA hold 3	28 deltagere	Afsluttet
KOBA Hold 4	26 deltagere	Afsluttet
KOBA Hold 5	26 deltagere	Afsluttet
KOBA Hold 6	27 deltagere	Afsluttet
KOBA hold 7	26 deltagere	Afsluttet
Dagplejen i Holme/Rundhøj	14 deltagere	Afsluttet
Dagplejen i Harlev	16 deltagere	Afsluttet

15 februar 2019
Side 7 af 20

Planlagte forløb i 2019:

Forløb	Antal deltagere	Status
KOB Hold 6	26 deltagere	I gang
KOB Hold 7	26 deltagere	I gang
KOB Hold 8	26 deltagere	Fylt (opstart i feb.)
KOB Hold 9	26 deltagere	Opstart til sept. - Ledige pladser
KOB hold 10	26 deltagere	Opstart til sept - Ledige Pladser
KOBA Hold 8	26 deltagere	3 ledige pladser
KOBA Hold 9	26 deltagere	Opstart til efteråret - Ledige pladser

Opfølgings-, netværks- og temadage:

Som et led i at sikre forankringen af Krop- og Bevægelsesvejledere/assistenters kompetencer og dermed sikre den ønskede transfer, tilbydes alle deltagere 1 opfølgingsdag ca. 3 måneder efter endt uddannelsesforløb. Opfølgingsdagene efterfølges af fortløbende netværksdage. Dagene bruges til netværk og sparring.

Netværksdagene er af en halv dags varighed. Deltagerne tilmelder sig via plan2learn, og dagene har følgende temaer:

- 1) Fokus på forældresamarbejdet - der er 30 tilmeldte til denne netværksdag
- 2) Bevægelsesglæde i hverdagen - hvem ejer bevægelsesglæden, og hvordan sikrer vi, at den spredes hver dag til gavn for børn og voksne? – der er 25 tilmeldte til denne netværksdag
- 3) Hvordan spiller vi hinanden gode i hverdagen - sammenspillet mellem krop og bevægelse, sprog og robusthed. - der er 24 tilmeldte til denne netværksdag

1-2 gange årligt udbydes temadage, som indeholder nye faglige oplæg, der skal underbygge, samt udvide den viden, ressourcepersonerne allerede har. Der er på nuværende tidspunkt i projektet afholdt 1 temadag, hvor der deltog i alt 320 pædagoger, medhjælpere, dagplejere, ledere og relevante medarbejdere fra forvaltningen.

4 Evaluering af indsatsen

En række metodiske og faglige antagelser lægger til grund for evalueringen, og disse vil fremvise en kausal effekt.

4.1 Metodiske og faglige antagelser

- Forældre er en ressource
- Gode motoriske færdigheder har betydning for børnenes lyst til bevægelse og fysisk aktivitet, som igen har positiv betydning for børns selvværd og sociale kompetencer.

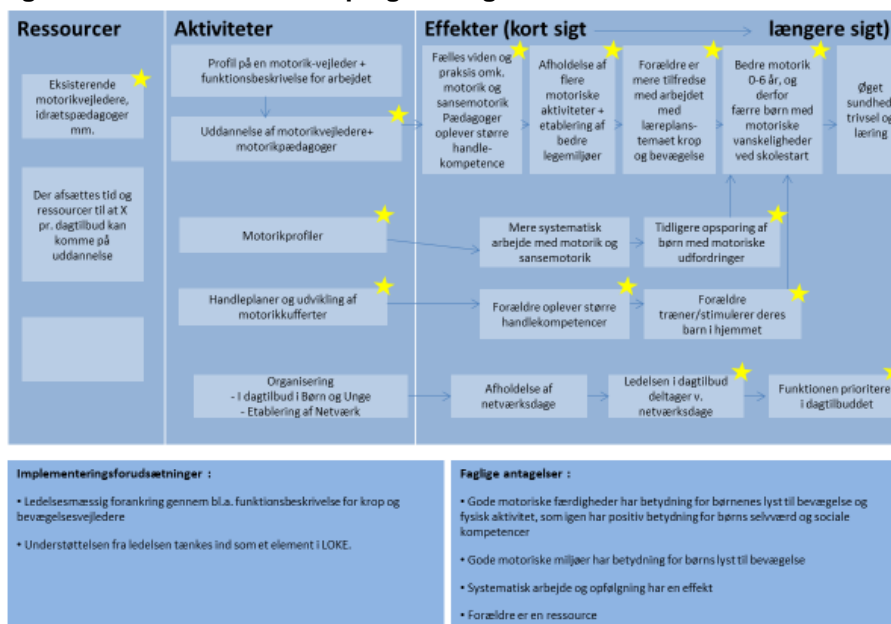
- Gode motoriske miljøer har betydning for børns lyst til bevægelse
- Systematisk arbejde og opfølgning har en effekt
- Ved at sætte tidlig (0-6 år) og rettidig (opsporing) ind og opkvalificere personalet i arbejdet med motorik og sansemotorik indfanger vi de børn, vi indtil videre ikke har indfanget.

15 februar 2019
Side 8 af 20

4.2 Implementeringsforhold

- Implementeringen afhænger af, om institutionerne vælger at uddanne bevægelsesvejledere og assistenter. Det er muligt at uddanne én vejleder og én assistent pr. afdeling. Det er på nuværende tidspunkt frivilligt, om et dagtilbud vil sende personale på kompetenceforløbene.
- Implementeringen afhænger af ledelsens opbakning til det videre arbejde med motorisk fokus i hverdagen, opsporing og handlekompetencer inden for Krop og Bevægelse.

Figur: Indsatsteori ved. Krop og Bevægelse 0-6 år

5 Effekt for det pædagogiske personale

Det er vigtigt i forhold til nedenstående resultater at gøre opmærksom på, at der har været et signifikant fald i antallet af svar på vores spørgeskemaer, efter pædagogerne overgik til Aarhusmail. På denne baggrund er det blevet besluttet, at der i resten af projektperioden udleveres spørgeskemaer i papirform som efterfølgende indtastes manuelt.

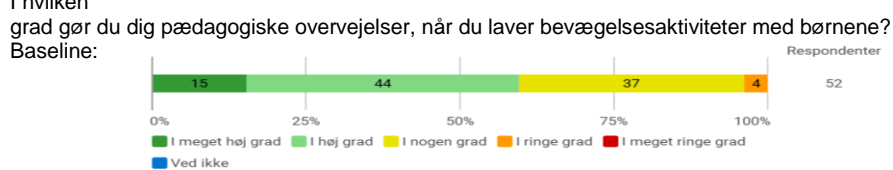
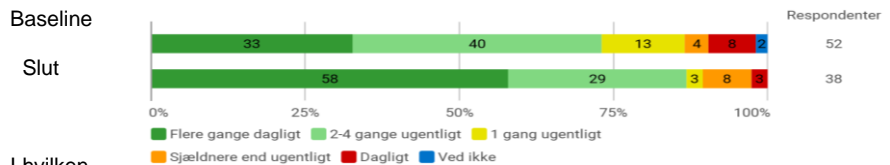
Nedenfor præsenteres en række udvalgte resultater fra den kvantitative evaluering af henholdsvis Uddannelse til Krop- og Bevægelsesvejleder, Læringsforløb til Krop- og Bevægelsesassistent samt fra det tilpassede assistentforløb for dagplejen⁴.

15 februar 2019
Side 9 af 20

5.1 Evaluering af Uddannelsen til Krop- og Bevægelsesvejleder

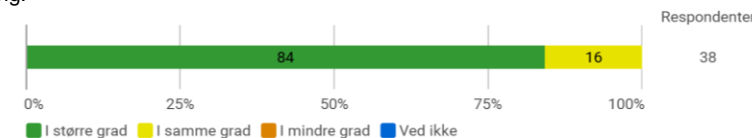
Nedenfor ses besvarelser fra deltagere på de afsluttede hold. I alt har 52 besvaret baseline og 38 har besvaret slut.

Hvor ofte igangsætter du spontant idræt, leg og bevægelsesaktiviteter for børnene i institutionen?

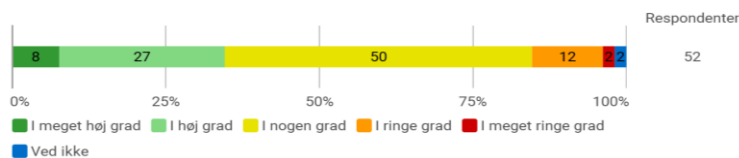
Sammenlignet med før du startede på uddannelsen, i hvilken grad gør du dig pædagogiske overvejelser, når du laver bevægelsesaktiviteter med børnene?

Slutevaluering:

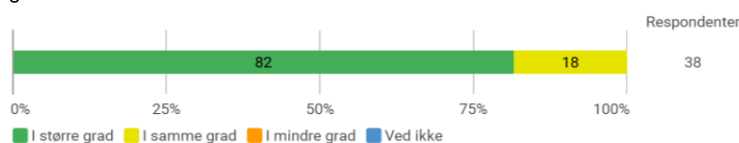
I hvilken grad oplever du at være i stand til at samarbejde med forældrene omkring børn med motoriske vanskeligheder?

Baseline:

Sammenlignet med før du startede på uddannelsen, i hvilken grad oplever du at være i stand til at samarbejde med forældrene omkring børn med motoriske vanskeligheder?

Slutevaluering:

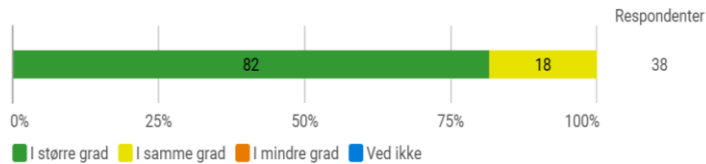

⁴ For en oversigt over alle resultater henvises til bilag 1, 2 og 3

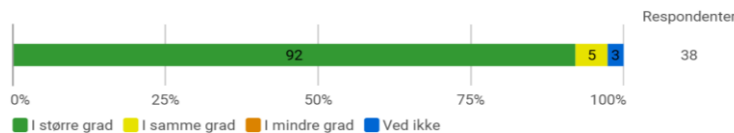

Sammenlignet med før du startede på uddannelsen, i hvilken grad oplever du at være i stand til at samarbejde med dine kollegaer omkring børn med motoriske vanskeligheder?
Slutevaluering

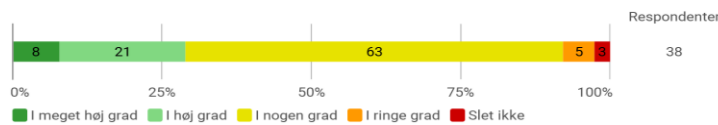
15 februar 2019
Side 10 af 20

Sammenlignet med før du startede på uddannelsen, i hvilken grad oplever du, at du kan iværksætte en målrettet indsats ift. et barn, som har motoriske vanskeligheder?
Slutevaluering:

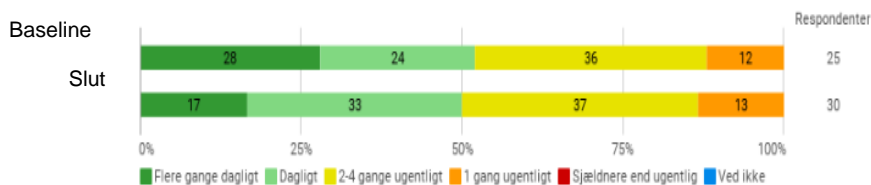
Har uddannelsen medvirket til en ændring af den daglige praksis i daginstitutionen?
Slutevaluering:

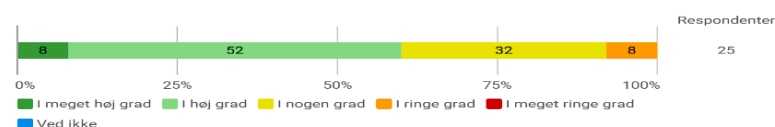
5.2 Evaluering af Læringsforløbet til Krop- og Bevægelsesassistent

Nedenstående bygger på besvarelser fra et spørgeskema udfyldt af deltagerne ved baseline samt deres besvarelser af slutevalueringen efter endt forløb. 106 har modtaget baseline og 106 har modtaget slutevalueringen. I alt har 25 besvaret baseline-spørgeskemaet, og 30 har besvaret slutevalueringsspørgeskemaet.

Hvor ofte igangsætter du spontant idræt, leg og bevægelsesaktiviteter for børnene i institutionen?

I hvilken grad gør du dig pædagogiske overvejelser, når du laver bevægelsesaktiviteter med børnene?
Baseline:

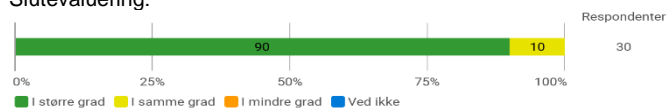

Sammenlignet med før du startede på læringsforløbet, i hvilken grad gør du dig pædagogiske overvejelser, når du laver bevægelse/idrætsaktiviteter med børnene?

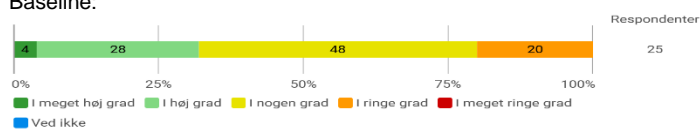
15 februar 2019
Side 11 af 20

Slutevaluering:

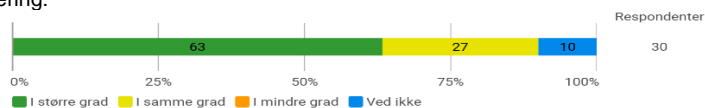
I hvilken grad oplever du, at du er i stand til tidligt at opspore motoriske udfordringer hos et barn?

Baseline:

Sammenlignet med før du startede på læringsforløbet, i hvilken grad oplever du, at du er i stand til tidligst at opspore motoriske udfordringer hos et barn?

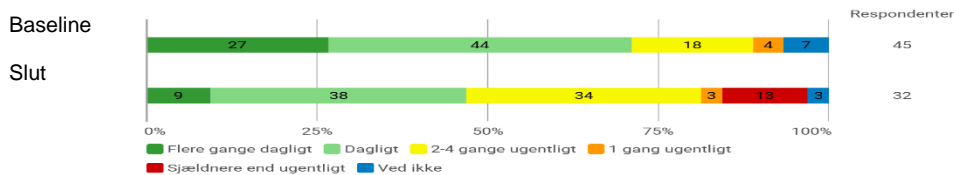
Slutevaluering:

5.3 Evaluering af de tilpassede assistentforløb til dagplejen

Deltagerne har udfyldt ét spørgeskema ved baseline og ét efter endt forløb. I alt har 45 besvaret baseline-spørgeskemaet, og 32 har besvaret det afsluttende evalueringsspørgeskema.

Hvor ofte organiseres/forud-planlægges bevægelsesaktiviteter for børnene i dagplejen

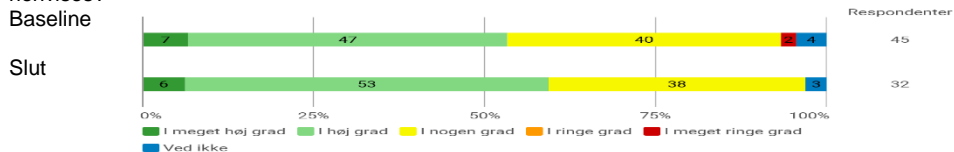

Hvor ofte organiseres/forud-planlægges bevægelsesaktiviteter for børnene i legestuen?

I hvilken grad føler du dig i stand til at vide, hvornår et barn med motoriske vanskeligheder skal henvises?

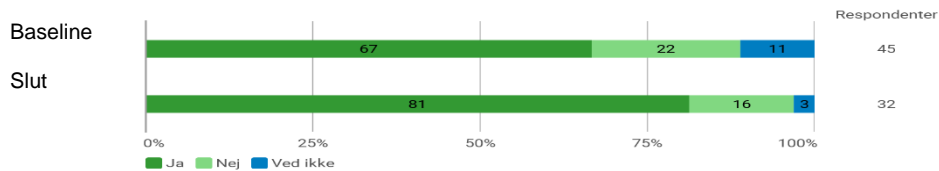
Baseline

Har du oplevet at have brug for support (hjælp, råd, sparring?) ift. motorisk opsporing?

15 februar 2019
Side 12 af 20

5.4 Samlede konklusion

Vejledere og assistenter:

Evalueringen af uddannelsen til Krop- og Bevægelsesvejleder viser fortsat en særdeles positiv udvikling på deltageres handlekompetencer ift. at arbejde med læreplanstemaet Krop og Bevægelse – herunder deres handlekompetencer ift. opsporing af og arbejde med børn med motoriske udfordringer.

Ift. samarbejdet med kollegaer og forældre viser evalueringerne ligeledes en meget positiv udvikling. Hvor 82% af dem der har svaret føler, at de i større grad har kompetencer til at samarbejde med forældre og kollegaer ift. børns motoriske vanskeligheder.

Evalueringen af læringsforløb til Krop- og Bevægelsesassistent viser divergerende resultater. Deltagerne vurderer generelt deres kompetencer højere ved slutevalueringen sammenlignet med baseline, men ved de direkte sammenlignings spørgsmål, "Hvor ofte...", ses der ikke en signifikant forskel på baseline og slutevalueringen. Under spørgsmålene, hvor der spørges til "Sammenlignet med før du startede på assistenten", ses der omvendt signifikante forskelle både hvad angår generelle kompetencer ift. børnegrupper og de aktiviteter, der sættes i gang og ift. enkelt børn og deltageres evne til at opspore børn med motoriske udfordringer.

Dagplejen:

Evalueringen af dagplejeforløbene viser forskellige resultater. De vurderer ligesom assistenterne generelt ikke deres kompetencer højere ved slutevalueringen sammenlignet med baseline. F.eks. vurderer de egne evner ift. at opspore børn med motoriske udfordringer højt, men rapporterer samtidig, at de har haft brug for support ift. motorisk sparring.

I opfølgningen/evalueringen med de respektive ledelser i de to dagplejeafdelinger pegede de selv på en forklaring for dette. De mener ikke, at dagplejere ønsker at udstille eventuelle mangler/svagheder, hvilket gør, at de vurderer sig selv højt ved baseline.

Vi ved også, at kompetenceudvikling generelt kan have den udfordring, at deltagerne på baggrund af den nye viden de har fået, vurderer sig selv til at have færre kompetencer ved afslutningen. Dette fordi de faktisk er blevet mere bevidste omkring emnets kompleksitet og dermed det, de ikke ved endnu. Dette kommer mest til udtryk ved assistentforløbene, som er korte i

varighed og som har til formål at give en introduktion til de forskellige temaer. Den forholdsvis korte tid pr. emne giver ikke samme mulighed for at uddybe temaerne, hvilket måske kan være en del af forklaringen på udfaldet i besvarelsene.

15 februar 2019
Side 13 af 20

Empiriske grundlag:

Generelt bør der tages højde for, at der er signifikant færre, der har svaret på slutevalueringen end på baseline. Ligesom antallet af svar ved assistentforløbene er lave både ved baseline og slutevaluering. Dette får fokus fremadrettet i projektet mhp at få et større antal evalueringer til den videre vurdering af projektet.

6 Effekt i børnegruppen

Projektets langsigtede mål er, at børnene bliver så motorisk dygtige, som de kan, og at antallet af børn med motoriske udfordringer ved skolestart reduceres. Kobles den foreløbige evaluering og de positive resultater ift. styrkede handlekompeterencer med disse mål, kan vi ikke se en direkte effekt endnu. Men udviklingen vurderes positiv og særligt den styrkede praksis omkring opsporing af og arbejdet med børn med motoriske udfordringer antages at kunne have en positiv effekt ift. at øge antallet af børn, der har gode motoriske kompetencer ved skolestart.

6.1 Motorisk udfordrede børn og antal prøvehandlinger

Evalueringerne antyder, at det øgede fokus på opsporing giver anledning til usikkerhed omk., hvornår et barn skal henvises videre, og hvilke muligheder der er ift. at få hjælp med denne gruppe. På den ene side får det pædagogiske personale større handlekompeterencer ift. læreplanstemaet Krop og Bevægelse, og de oplever, at de bliver bedre til at opspore og hjælpe børn med motoriske udfordringer. Samtidig oplever de, at de øgede kompetencer og det styrkede fokus på opsporing gør, at de finder børn, der ikke kan hjælpes gennem en generel pædagogisk indsats.

Det er i projektperioden muligt at søge motorisk sparring/vejledning ved en børnefysioterapeut. Dette gøres ved særlig henvendelse via udfyldt skema om forudgående indsats Proceduren er følgende: [link](#)

Der er i løbet af 2018-2019 lavet i alt 31 prøvehandlinger på børn med motoriske vanskeligheder. Alle henvendelser og prøvehandlinger er registreret i eDoc.

Generelt har der været følgende registreringer:

- Børn med vurderet *behandlingsbehov*: 6 (3 sendt videre til egen læge for videre udredning)
- Børn med vurderet *vejledningsbehov* med flere opfølgninger: 11, heraf 3 behov for yderligere udredning i andet regi.

- Børn der vurderes at *tilhøre andet regi*: 1

15 februar 2019
Side 14 af 20

Hertil yderligere 16 henvendelser, som vi har fået ind pr mail i henholdsvis PPR og ST, hvor vi ikke har kunnet tilbyde en prøvehandling i regi af indsatsen.

7 Evaluering af Rambøll Motorik

I projektet anvendes Rambøll Motorik; et vurderingsværktøj, der har til hensigt at styrke arbejdet med den databaserede og datainformerede pædagogiske praksis. Målet er at sikre en mere systematisk opsporing og dermed guide til det pædagogiske personale ift. børn med motoriske vanskeligheder. Rambøll Motorik er en del af [Hjernen og Hjertet](#), hvor Aarhus Kommune, Børn og Unge også anvender Dialoghjulet og Rambøll Sprog.

7.1 Anvendelse og vurdering af redskabet

Det har ikke været en "skal-opgave" at anvende Rambøll Motorik i indsatsen, men pædagogerne og ledelsen er alle blevet introduceret til redskabet, og det er blevet anbefalet, at det bruges på så mange børnegrupper som muligt for at vi kan evaluere på anvendeligheden af redskabet. Der er lavet 2186 vurderinger i 2017/2018.

57 dagtilbud har anvendt redskabet, hvoraf 13 er selvejende afdelinger. Antallet af vurderinger pr. afdeling varierer meget, og vi har i rapporten udvalgt de 6 afdelinger, der har lavet flest (gennemsnitlig 125 vurderinger). Det drejer sig om Sølyst, Stavtrup, Tilst, Tovshøj, Lystrup-Elsted og Skejby-Vorrevang dagtilbud.

I vurderingen af redskabets anvendelighed og herunder, hvorvidt redskabet styrker den pædagogisk praksis ift. opsporing af børn med motoriske vanskeligheder, mangler vi et større empirisk grundlag. Sammenligner vi med vejledere og assistenters svar ift. opsporing af børn med motoriske vanskeligheder, er resultatet tydeligt; de oplever at have fået flere og bedre kompetencer ift. at løfte denne opgave. Vi ved dog ikke om dette skyldes Rambøll Motorik

7.2 Interview med ledelsen

Der blev foretaget telefoninterviews med pædagogiske ledere fra institutioner, der har lavet vurderinger i Rambølls værktøj på et eller flere børn.

Ledere fra institutioner, der har lavet mange vurderinger (3 ledere):

Lederne oplever, at Rambølls værktøj er rigtig brugbart, og de oplever en forskel på de børn, de vurderer med værktøjet. De oplever, at værktøjet giver et godt overblik over barnets udvikling. Desuden nævner flere ledere, at værktøjet fungerer rigtig godt i samtalen med forældre, og at det er nemt at give resultaterne fra vurderingen videre til forældrene samt give dem inspiration til aktiviteter og øvelser, de kan lave derhjemme med deres barn.

15 februar 2019
Side 15 af 20

Flere af institutionerne har en plan om, at de indenfor en kort periode vil have implementeret, at værktøjet anvendes fast på alle børn.

Medarbejderne synes, at værktøjet er meget let anvendeligt, samt at det passer godt ind i deres daglige arbejde. Derudover oplever de, at det fungerer rigtig godt til at opspore børn, der har ekstra behov for mere målrettede aktiviteter, samtidig med at det opsporer behov ved børn, medarbejderne ikke selv ville få øje på.

I flere institutioner har den uddannede vejleder eller assistent gennemgået værktøjet med de øvrige medarbejdere, hvorefter medarbejderne selv laver vurderinger på børnene. Medarbejderne oplever, at alle pædagoger kan anvende værktøjet, uanset om man har en uddannelse i Krop og Bevægelse eller ej, når blot man er blevet sat ind i det.

"Det er lidt træls det med altid at skulle teste børnene. Men det er som om, det ikke gør helt så meget, når det er kroppen, man tester. Det er på en eller anden måde mindre farligt end at teste sproget hele tiden. Det at have en god krop er jo en gave at kunne give, og det er noget andet, når det sker gennem leg, at vi tester dem."

Mappen "Min Krop og Bevægelse"⁵ anvendes ikke fast endnu, men medarbejderne giver udtryk for, at mappen har et godt potentiale, da aktivitetskortene er rigtig gode – både til at anvende i institutionen og til at sende med forældrene hjem som inspiration.

Flere ledere nævner, at det er planen, at mappen skal mere i brug fremover, samt at den skal anvendes i forbindelse med vurderingerne lavet med Rambølls værktøj. Ligeledes påpeges det, at mappen hænger rigtig godt sammen med Rambølls værktøj.

Ledere fra institutioner, der har lavet få vurderinger (2 prs.)

Lederne nævner, at de har planer om at skulle anvende programmet på flere børn fremover. De oplever, at de er afhængige af deres uddannede Krop- og Bevægelsesassistent for at kunne lave vurderingerne, hvorfor de ikke laver vurderinger, hvis den uddannede medarbejder ikke er på arbejde. Dog oplever de, at værktøjet er nemt at anvende, når man er blevet sat ind i det og har lært opbygningen at kende.

De oplever, at værktøjet er meget brugbart og godt til at opspore børnenes behov. De oplever, at de opsporer udfordringer ved børnene meget tidligere, end de ellers ville gøre. Medarbejderne oplever, at de får sat nogle ord på,

---

⁵ Alle deltagere på efteruddannelsesforløbene får mappen "Min Krop og Bevægelse". Mappen indeholder en guide til Rambøll Motorik samt foldere og aktivitetskort til forældre – jf. fokus på forældresamarbejde.

hvad man kan forvente af børn i forskellige aldre, da værktøjet sætter relevant teori på børns udvikling.

15 februar 2019
Side 16 af 20

Mappen "Min Krop og Bevægelse" anvendes ikke ret meget endnu, men en af lederne nævner, at det er meningen, at den skal anvendes fast fremadrettet. Det bliver nævnt, at Rambølls værktøj er godt til at opspore udfordringer, og at Min Krop og Bevægelses-mappen kan være med til at afhjælpe den opsporede udfordring.

Leder, der har lavet én vurdering- har ingen uddannede medarbejdere:

Lederen mener ikke, at man bør teste børn for alt. Derudover nævnes mangel på tid som en barriere for at prioritere tid til at teste og vurdere børnenes motorik. Lederen har tillid til sit personale – at de er i stand til at opspore børnenes behov uden et "screenings-værktøj". De vil anvende værktøjet, hvis der er et barn, de er meget i tvivl om. Lederen frygter, at det fremover bliver obligatorisk at skulle anvende værktøjet til at vurdere alle børn.

7.3 Konklusion

Der er generelt meget positive tilbagemeldinger ift. anvendeligheden af Rambøll Motorik ved både de institutioner, der har lavet få og dem, der har lavet mange vurderinger. Redskabet opleves anvendeligt og giver handlemuligheder ift. det enkelte barn, ligesom det kvalificerer samtalen med forældrene omk. barnet.

Ift. anvendeligheden for medarbejdere, der ikke har været afsted på uddannelsen til vejleder eller assistent, rapporterer institutioner forskelligt. De institutioner, der har lavet mange vurderinger, oplever, at de har let ved at sætte øvrige medarbejdere ind i værktøjet. De institutioner, der har lavet få vurderinger, oplever, at de er afhængige af deres vejledere/assistenter i udfyldelsen af vurderingen.

Lederen, der ingen medarbejdere har uddannet, ser ikke en værdi i Rambøll Motorik eller generelt i "screeningsværktøjer". Tilbagemeldingen er medtaget, da vi skal være opmærksomme på, at mange institutioner ikke har uddannede medarbejdere som led i projektet, og at dette kan have betydning, hvis det vælges at gøre Rambøll Motorik delvist eller helt obligatorisk.

Forslag til fremtidig vurdering af Rambøll Motorik:

En større sammenligning af dialoghjulsværktøjet og Rambøll Motorik kan være med til at understøtte en yderligere vurdering af redskabets anvendelighed og berettigelse. Dette vil dog kræve flere vurderinger på samlede børnegrupper, dvs. på mange børn i samme aldersgruppe og disse skal så kobles med vurderingerne i samme aldersgruppe i dialoghjulet. Viser det sig her, at henholdsvis dialoghjulsvurderingerne og motorikvurderinger er meget divergerende på et større antal børn, kunne det være en indikation på, at

spørgsmålene omk. krop og bevægelse i dialoghjulet ikke er fyldestgørende nok.

15 februar 2019
Side 17 af 20

Frem mod den afsluttende afrapportering vil der være fokus på at få flere institutioner til at være 100% institutioner, dvs. institutioner der vurderer alle børn. Det bør give et større empirisk grundlag, som vi efterfølgende kan lave en vurdering og anbefaling ud fra. Indtil videre har vi en kontakt med Rambøll om afprøvning af værktøjet frem til og med afslutningen af det sidste vejlederhold i april 2020.

Slutteligt skal vi være opmærksomme på, at når redskabet ikke anvendes systematisk på alle børn, er det ikke sandsynligt, at alle de børn, vi ved der findes med motoriske vanskeligheder, opspores rettidigt.⁶

8 Perspektiver ift. projektets fremtid

Både tilslutning og evaluering viser, at projektets faglige indhold og form appellerer til dagtilbuddene, og der har i hele indsatsens periode været stor søgning ift. deltagelsen. Det var ikke muligt at imødekomme den store efterspørgsel i starten, hvorfor det var nødvendigt at lave en begrænsning ift. antallet af medarbejdere, som de enkelte afdelinger gerne vil have uddannet. For vejledere blev der i 2017 sat et loft på maksimalt 1 vejleder pr. afdeling. Flere har tilkendegivet, at de gerne vil have to afsted, da det kan skabe et bedre fundament for forankringen efterfølgende. De senest oprettede hold for vejledere blev lagt op på plan2learn i januar og her er stadig ledige pladser. Om det skyldes en vis mætning eller om det skyldes den korte tid, de har været lagt op, er for tidligt at konkludere på.

Anbefalingen er, at læringsforløbene permanentgøres, og at der fortsat udvikles videre på indhold og form. Hvis det fortsat bliver op til lokalområder selv at tage initiativ til deltagelse, skal der være en opmærksomhed på, at det ikke nødvendigvis bliver de områder, der har mest brug for forløb, som henvender sig. Analysen i evalueringen viser, er der stor variation i de områder, som har deltaget i projektet.

8.1 Forslag til en permanentgørelse af indsatsen

Scenarie 1: Egenfinansiering af kompetenceudviklingen fra dagtilbuddene:

Uddannelsen til Krop- og Bevægelsesvejleder + materialer 1-2 hold årligt	<u>16.000 kr. pr. deltager</u> Ekskl. vikardækning Inkl. materialer
Læringsforløb til Krop- og Bevægelsesassistent + materialer 1-2 hold årligt	<u>7.000 kr. pr. deltager</u> Ekskl. vikardækning Inkl. materiale.
Uddannelse af dagplejen	<u>Ca. 65.000 kr. pr. afdeling.</u>

⁶ Fysioterapi til motorisk usikre børn (2015) <https://www.fysio.dk/globalassets/documents/faf/faglig-status/faglig-status-born.pdf>

15 februar 2019
Side 18 af 20

	Justeres ved meget små eller store afdelinger
--	---

Driftsmidler til:	
- Projektledelse	100.000/årligt
- Netværksdage	30.000/årligt
- Temadage	30.000/årligt
- Adgang for alle institutioner til Rambøll Motorik ca. 130.000 kr.	130.000/årligt
I alt til driftsomkostninger pr. år Dele af driftsomkostninger kunne dækkes via deltagerbetaling ved eks. netværksdage/temadage + ved brug af Rambøll Motorik	<u>290.000 kr. årligt</u>

Scenarie 2: Fuld finansiering af Krop og Bevægelse 0-6 år i Børn og Unge

Uddannelsen til Krop- og Bevægelsesvejleder + materialer 1 hold årligt	<u>336.000 kr.</u> for et hold med 26 deltagere
Læringsforløb til Krop- og Bevægelsesassistent + materialer 1 hold årligt	<u>75.000 kr.</u> for et hold med 26 deltagere
Uddannelse af dagplejen	<u>Ca. 65.000 kr.</u> pr. afdeling. Justeres ved meget små eller store afdelinger
Materialer	<u>234.000</u>
Driftsmidler til:	
- Projektledelse	100.000/årligt
- Netværksdage ca.	30.000/årligt
- Temadage ca.	30.000/årligt
- Adgang for alle institutioner til Rambøll Motorik	130.000 kr. årligt
I alt årligt ved central finansiering	<u>1 mio. kr. årligt</u>

8.2 Øvrige opmærksomhedspunkter

Ønskes det at videreføre indsatsen, skal der være en opmærksomhed på indsatsen i et 0-18 års perspektiv – dvs. koblingen mellem dagtilbud og skole. Det gælder flere parametre, herunder overførsel af data – børnenes motorikprofiler – ved evt. udrulning.

9 Organisatorisk læring

Indsætserne i Børn og Unges udviklingsprogram 'Tidlige og forebyggende indsatser' er vedtaget politisk. Med det for øje har det været vigtigt, at både medarbejdere og ledere var inddraget i processen omk. udviklingen af indsatsens forskellige elementer.

De lokale ledelsers engagement og ansvar for implementering er et andet vigtigt læringspunkt. Det kalder på tæt kontakt i form af forventningsafstemning forud for opstart, involvering undervejs samt opfølgning efter afslutningen.

Opfølgingsdage, netværksdage og temadage var ikke tænkt ind i indsatsen i begyndelsen. Det blev efter pilotafprøvningen tydeligt, at de fleste deltagere havde brug for og efterspurgte et sparringsrum og et netværk, der kunne understøtte deres videre udvikling som henholdsvis vejledere og assistenter. Forskning omkring transfer og aktionslæring støttet op omkring dette. (Pedler 2010 & Wahlgren, 2013)

I indsatsens levetid er der således oprettet opfølgingsdage for de enkelte hold og flere netværksdage med forskelligt indhold på tværs af hold.

15 februar 2019
Side 19 af 20

9.1 Afledte effekter

Som nævnt i "Baggrunden for projektet" er kognitive og ikke-kognitive færdigheder internt forbundne og gensidigt afhængige. Det betyder også, at hvis der sker forandringer et sted, eks. via ændrede læringsmiljøer i sprogsindsatsen, så vil det altid have afledte effekter i hele "systemet". Det er derfor vigtigt at pointere, at vise effekter kan skyldes andre indsatser og/eller netop koblingen mellem to indsatser – det er ikke muligt at adskille effekterne.

Et godt råd til den pædagogiske praksis er derfor at etablere læringsmiljøer, som dels veksler mellem motoriske, sproglige og kropslige aktiviteter, dels udtænker aktiviteter, hvor børnene i samspil med voksne og andre børn har mulighed for at bruge deres evner til at kombinere udviklingsområderne og dermed opleve, hvordan de som mennesker dynamisk og fleksibelt er i stand til at lære på mange forskellige måder, når omgivelserne blot understøtter denne multifacetterede tilgang⁷. (Moser, 2015)

10 Litteraturliste

1. Ericsson I & Karlsson M. (2014) *Motor Skills and School Performance in Children with Daily Physical Education in School – A Nine-Year Intervention Study*. Scandinavian Journal of Medicine and Science in Sports 2012, 24(2), 273–278.
2. Heckman, J. J. & Y. Rubinstein. (2001). *The Importance of Noncognitive Skills: Lessons from the GED Testing Program*. American Economic Review, 91(2), 145-149
3. Heckman, J. J., J. Stixrud & S. Urzua. (2006). *The Effects of Cognitive and Noncognitive Abilities on Labor Market Outcomes and Social Behaviour*. Journal of Labor Economics, 24(3), July 2006, 411-482
4. Moser, T. (2015): Relations between motor and language at age 2:9 and 4:9.

---

⁷ Motorik og sproglig udvikling, hvad er sammenhængen? <https://hjernenhertet-dk.ramboll.com/News/view/motorik-og-sproglig-udvikling-hvad-er-sammenhaengen>

5. Taggart, B. Sammons, P. Katalin, T. (2015) *Pre-school and early home learning effects on A-level outcomes Effective Pre-School, Primary & Secondary Education Project (EPPSE)*. University of Oxford
6. Pedler, M. (2010). *Action Learning for Managers. Development and Learning in Organizations: An International Journal*, Vol. 24 Issue: 2,
7. Wahlgren, B. (2013). *Transfer i VEU. Tolv faktorer der sikrer, at man anvender det, man lærer*. Aarhus Universitet.
8. Wistoft, K. (2012). *Trivsel og Selvværd*. København: Hans Reitzels Forlag
9. Østergaard, H. (2008). *Motorisk usikre børn*. København: Munksgaard.

15 februar 2019
Side 20 af 20

Hjemmesider:

1. *Børn, unge og fysisk aktivitet – en konsensuskonference (2016)*
https://www.holdspil.ku.dk/nyheder/2016/nye-anbefalinger-paa-vej-om-boern-og-fysisk-aktivitet/Konsensush_fte.pdf
2. *Uddrag fra Antologi fra sundhedsstyrelsen, Motorik, fysisk aktivitet og stillesiddende tid hos 0-6-årige børn*
© Sundhedsstyrelsen, 2016.
<https://sundhedsstyrelsen.dk/~me-dia/98FE88553AE34B24A6050871AB6196F3.ashx>
3. *Case omkring indsatsen Krop og Bevægelse 0-6 år – lavet af VIA UC. (2019)*
<https://www.via.dk/efter-og-videreuddannelse/cases/aarhus-kommune-styrker-den-tidlige-indsats>
4. *Fysioterapi til motorisk usikre børn (2015)*
<https://www.fysio.dk/globalassets/documents/fafo/faglig-status/faglig-status-born.pdf>
5. *Motorik og indlæring (2019)*
https://www.nrk.no/rogaland/forskere-har-fulgt-1300-barn-i-ti-ar-1.14292788?fbclid=IwAR0oY-vUKwsOEMOW-Uo0C3mG_8lb72iIVJbk4AX74QsRHmsdNAGZ26QDUgg#fact-1-14293299
6. *Motorik og sproglig udvikling, hvad er sammenhængen?*
<https://hjernenhjertet-dk.ramboll.com/News/view/motorik-og-sproglig-udvikling-hvad-er-sammenhaengen>

Bilag: De samlede evalueringsresultater kan ses i bilag 1, 2, 3, 4, 5 og 6